

Ing. Miroslav Šídlo¹

Nezávislé posuzování rizik vybraných změn na infrastruktuře železniční dopravní cesty

Klíčová slova: *riziko, analýza rizik, posuzování rizik, hodnocení rizik, řízení rizik, kodex správné praxe, referenční systém, jednoznačný odhad rizik, prokázání shody, zpráva o posouzení bezpečnosti, nařízení Komise (ES) č. 352/2009*

Úvod

TÚDC má předpoklady² pro provádění nezávislého posuzování a analýzy rizik u vybraných změn, které jsou navrhovány v železničním systému a splňuje kritéria Subjektu pro posuzování ve smyslu nařízení Komise (ES) č. 352/2009, která jsou uvedena v Příloze II. tohoto nařízení. Proces analýzy a posuzování rizik je řízen uplatňováním společných bezpečnostních metod pro hodnocení a posuzování rizik. TÚDC analyzuje a posuzuje změny pevných zařízení infrastruktury, včetně energetických zařízení a zařízení určených pro řízení a zabezpečení, traťová část³. Tento popis procesu a všeobecných popisů některých postupů **není popisem metod**, které použijí posuzovatelé a ani k tomuto účelu není určen.

1. Zahájení procesu nezávislého posuzování a analýzy rizik vybraných změn

Proces nezávislého posuzování a analýzy rizik zahajuje pověřený pracovník⁴ Navrhovatele, který má navrženou změnu realizovat, a to Žádostí o provedení nezávislého posouzení změny doručené k Subjektu pro posuzování (Posuzovateli -

¹ Autor článku, Ing. Miroslav Šídlo (*1957) je absolventem ČVUT v Praze, kde vystudoval obor Přístrojová, regulační a automatizační technika, se zaměřením na leteckou přístrojovou techniku. V průběhu své profesní praxe se věnoval konstrukci leteckých přístrojů, řízení různých provozů a managementu spolehlivosti služeb. V současné době je vedoucím specializovaného střediska zabezpečovací a automatizační techniky Technické ústředny dopravní cesty, organizační jednotky SŽDC.

² Předpoklady musí být doložitelné, pro ověření splnění jsou Drážnímu úřadu předloženy konkrétní dokumenty, které se týkají nezávislosti posuzovatele, profesionální důvěryhodnosti a schopnosti vypracovat zprávu o posouzení bezpečnosti.

³ Změny na subsystémech, uvedených výčtem v tomto odstavci jsou považovány za **změny významné z hlediska bezpečnosti**, pokud je toto stanovené vnitrostátním předpisem nebo pokud to vyplývá z kritérií pro významnost změny. Prakticky jde o změny, které **podléhají schvalování Drážním úřadem (DÚ) s vydáním Rozhodnutí DÚ, např. Kolaudačního rozhodnutí**. Viz odst. následující.

⁴ Pokud je Navrhovatelem SŽDC, potom jde o pracovníka jednajícího z titulu své funkce či procesní role. Pokud jde o pracovníka externí organizace, jedná se o pracovníka, uvedeného v seznamu jednajících osob za objednatele.

TÚDC). Nezávislé posouzení změny zahájí pověřený pracovník Posuzovatele tím, že jmenuje odborníky ze seznamu jmenovaných osob⁵, kteří provedou nezávislé posouzení a uplatní postupy uvedené v tomto popisu, v nařízení Komise (ES) č. 352/2009, v Průvodci pro uplatňování nařízení Komise ERA/GUI/01-2008/SAF a/nebo v dalších obecně platných předpisech a normách.

2. Obecné postupy uplatněné v procesu nezávislého posuzování a při analýze rizik

2.1. Vymezení změny

2.1.1 Kontrola vymezení změny

Posuzovatel provede kontrolu vymezení změny tak, jak je popsáno v nařízení Komise (ES) č. 352/2009

2.1.2. Použitá dokumentace

Posuzovatel uvede ve zprávě o posouzení bezpečnosti použitou dokumentaci a doklady, které použil pro hodnocení změny a pro posouzení rizik.

2.1.3. Doklady o výsledcích revizí, technických prohlídek a zkoušek

Posuzovatel uvede doklady o výsledcích revizí, technických prohlídek, zkoušek a měřeních, které použil pro posouzení rizik.

2.1.4. Doklady prokazující řízení všech nebezpečí a souvisejících bezpečnostních opatření

Posuzovatel uvede doklady předložené navrhovatelem, které se týkají identifikace všech zjištěných nebezpečí a souvisejících bezpečnostních opatření navržených na jejich usměrnění.

2.2. Hodnocení významnosti změny

Posuzovatel provede hodnocení významnosti změny, pokud neexistuje k navrhované změně státem oznámený vnitrostátní předpis⁶ o významnosti změny. Posuzovatel postupuje v souladu s přijatými společnými metodami CSM, které pracují s kritérii pro selhání, novost, složitost, možnost sledování po dobu života, návratnost do původního stavu a tzv. adicionalitu. Pokud nemá navrhovaná změna žádný negativní dopad na bezpečnost, proces řízení rizik, uvedený v další části postupu se neprovádí. Veškeré činnosti musí být provedeny v souladu s posledním zněním Společných bezpečnostních metod (CSM), stejně musí být provedena veškerá

⁵ Seznam osob, které jsou oprávněné provádět nezávislé posouzení podléhá schválení ředitele TÚDC, je na TÚDC veden a je předkládán DÚ a vedení SŽDC.

⁶ Oznámením Drážního úřadu **se považuje za významnou změnu každá změna, kterou Drážní úřad schvaluje vydáním Průkazu způsobilosti nebo Rozhodnutím drážního úřadu**. Prakticky to znamená, že takto je posuzována každá změna infrastruktury, na kterou Drážní úřad vydává **Kolaudační rozhodnutí**.

rozhodnutí posuzovatele. Navrhovatel i posuzovatel uchovávají dokumentaci pro zdůvodnění svých rozhodnutí.

2.3. Analýza rizik

Posuzovatel **zkontroluje** na vymezeném systému identifikaci veškerých známých nebezpečí, včetně odhadu rizik a zkontroluje klasifikaci uvedených nebezpečí. Zaměřuje se zejména na správnost a úplnost identifikovaných nebezpečí a na správnost odhadu rizik.

2.4. Přijatelnost rizik

V případě, že bylo rozhodnuto o tom, že rizika navrhovaných změn nejsou obecně přijatelná, provede Posuzovatel kontrolu způsobu jejich usměrnění. Posuzovatel provede posouzení řízení rizik pouze u způsobů řízení rizik⁷, které připouští nařízení Komise (ES) č. 352/2009 (viz stručně v následujících odstavcích), přičemž provádí pouze posouzení metod řízení rizik, ke kterým má kvalifikační technické a další předpoklady. Pokud posuzuje metodu, která svou podstatou neodpovídá předchozímu textu, postupuje jedním z následujících dvou způsobů:

- ukončí proces posuzování se zdůvodněním, že nemá předpoklady pro provedení nezávislého posouzení a bezprostředně informuje Navrhovatele změny o této skutečnosti, aby mohl zabezpečit posouzení u jiného posuzovatele
- zabezpečí provedení nezávislého posouzení subdodavatelsky od osoby, která má odpovídající předpoklady takové posouzení provést⁸

2.5. Prokázání shody s bezpečnostními požadavky

Posuzovatel posuzuje přístup Navrhovatele k prokázání shody a její samotné prokázání. Nepřiměřenost bezpečnostních opatření nebo nebezpečí zjištěná při posuzování rizik a prokazování shody vedou k novému nezávislému posouzení.⁹ Prokázání shody s bezpečnostními požadavky posuzovatel uvede ve Zprávě o posouzení, stejně tak jako zjištěné neshody. V případě prokázání shody Posuzovatel navrhne ukončení procesu posuzování rizik, pokud to umožňuje tzv. princip adicionality (tj. pokud změna, která není významná z hlediska bezpečnosti nebo změna s pokrytými riziky nemá přímou vazbu na jiné změny, které, ačkoliv jsou samy o sobě nevýznamné, mohou se v rámci interakcí významnými stát). V případě zjištěných neshod proces posuzování není ukončen a cyklicky se opakuje podle popisu a schématu uvedeného v nařízení Komise (ES) č. 352/2009 a v Příloze č. I včetně jejího dodatku.

⁷ viz **Seznam procesních metod, které jsou ověřovány**

⁸ Např. oprávnění DÚ, pokud slouží takové posouzení k vydání jeho rozhodnutí, v každém případě se bude takové posouzení řídit zvláštními pravidly a náležitostmi a tato skutečnost bude uvedena a popsána ve zprávě o posouzení bezpečnosti současně s prokázáním požadovaných předpokladů posuzovatele v souladu s nařízením Komise (ES) č. 352/2009, Příloha II.

⁹ Ve zprávě o posouzení bezpečnosti musí být **konstatování o prokázání shody se všemi bezpečnostními požadavky**, pokud má být taková zpráva podkladem k ukončení procesu posuzování.

3. Řízení nebezpečí a důkazy o uplatňování procesu řízení rizik

3.1. Proces řízení rizik

Proces řízení rizik a prokázání shody dokumentuje Navrhovatel tak, aby Posuzovatel měl k dispozici veškeré nezbytné důkazy prokazující správné uplatnění procesu řízení rizik. Dokument obsahuje minimálně popis organizace a odborníků jmenovaných pro uplatňování procesu řízení rizik a výsledky jednotlivých fází posuzování rizik a opatření, která je nutno splnit pro minimalizaci rizika na přijatelnou úroveň.

3.2. Hodnocení procesu řízení rizik

Subjekt pro posuzování uvede své závěry, které se týkají procesu řízení rizik ve zprávě o posouzení bezpečnosti.

4. Zpráva o posouzení bezpečnosti

4.1. Obsah zprávy

Zprávu o posouzení bezpečnosti vypracuje subjekt pro posuzování bezpečnosti. Zpráva obsahuje minimálně následující části¹⁰:

- identifikaci požadavku na nezávislé posouzení
- identifikaci navrhovatele změny, identifikaci subjektu pro posouzení, datum vyhotovení zprávy a jméno osoby, která zprávu vyhotovila; v případě, že zpráva o posouzení bezpečnostních rizik bude použita pro potřebu Drážního úřadu, zejména v případě, že Navrhovatel požaduje vydání rozhodnutí DÚ, bude zpráva obsahovat ještě další náležitosti vyžadované DÚ, zejména bude v záhlaví zprávy uvedeno, že zpráva je vyhotovena na základě oprávnění vydaného DÚ. Taková zpráva bude vždy vyhotovena oprávněným fyzickým posuzovatelem, bude obsahovat jméno oprávněné osoby, která řídila proces posuzování a bude obsahovat jméno osoby oprávněné podepisovat zprávu za statutárního zástupce státní organizace na základě pověření
- identifikaci posuzovaných změn a vymezení rozsahu posouzení (jeho ohraničení)
- plán posuzování, včetně uvedení místa a času posuzování
- seznam použité dokumentace a dokladů, včetně dokladů o zavedeném způsobu řízení bezpečnosti a jakosti
- seznam protokolů o výsledcích prohlídek, zkoušek a měřeních
- posouzení přijatelnosti rizik vůči kritériím přijatelnosti rizik
- konstatování o zjištěných skutečnostech, včetně konstatování o navržených bezpečnostních opatřeních ve vztahu k vybraným kritériím přijatelnosti rizik
- hodnocení významnosti změny z hlediska bezpečnosti¹¹
- popis použitých metod při hodnocení a posuzování rizik¹²

¹⁰ Zprávu o posouzení bezpečnosti, kterou vyhotovuje TÚDC, lze vypracovat podle **Šablony zprávy o posouzení bezpečnosti** (interní dokument TUDC).

¹¹ Pokud nebyla významnost posuzované změny stanovena stanovena již dříve jinak.

- shrnutí a konstatování skutečností k procesu řízení nebezpečí
- hodnocení procesu řízení rizik¹³
- konstatování o prokázání shody s bezpečnostními požadavky nebo uvedení neshod s konkrétními výhradami posuzovatele a jejich odůvodněním¹⁴
- stanovisko nezávislého posuzovatele

4.2. Rozdělovník zpráv

Výtisk č. 1 – Navrhovatel změny

Výtisk č. 2 – Navrhovatel změny pro potřebu Drážního úřadu

Výtisk č. 3 – SŽDC, s.o., TÚDC/DTI Olomouc k archivaci

Výtisk č. 4 – Nezávislý posuzovatel – osoba, která výše uvedené posouzení provedla

Výtisk č. 5 – Provozovatel posuzované infrastruktury, které se týká změna

4.3. Evidence zpráv

Nezávislý posuzovatel vede evidenci zpráv o posouzení bezpečnosti v předem stanoveném formátu, dokumentu a interním informačním systému TÚDC¹⁵.

5. Řízení procesu nezávislého posuzování a analýzy rizik vybraných změn

Po zahájení procesu nezávislého posuzování rizik vybraných změn pověřeným pracovníkem Posuzovatele (Subjektu pro posuzování) a jmenování odborníků - samostatných posuzovatelů dílčích subsystémů, provede pověřený pracovník vymezení posuzovaných změn, definici rozhraní a ujme se řízení jmenovaných odborníků. V případě, že posuzovaná změna je posuzována jediným posuzovatelem, vyhotoví tento posuzovatel zprávu o posouzení bezpečnosti s náležitostmi uvedenými v tomto dokumentu. V případě rozsáhlejších změn jmenování odborníci zahájí vlastní procesy posuzování změn na jednotlivých dílčích vymezených subsystémech samostatně, až po jednotlivá rozhraní, a to v souladu s tímto popisem procesu a souvisejícími dokumenty. Každý ze jmenovaných posuzovatelů

¹² Je dovoleno použít pouze metody stanovené v souladu s nařízením Komise (ES) č. 352/2009. Tyto metody musí být akceptovatelné posuzovatelem.

¹³ Proces řízení rizik dokumentuje Navrhovatel tak, aby Posuzovatel měl k dispozici veškeré nezbytné důkazy prokazující správné uplatňování procesu řízení rizik. Podle nařízení Komise (ES) č. 352/2009, Příloha č. I, odst. 5.2 musí dokument vypracovaný Navrhovatelem obsahovat minimálně popis organizace a seznam odborníků provádějících postup řízení rizik a výsledky jednotlivých fází posuzování a seznam, všech nezbytných bezpečnostních opatření, která je nutno splnit k usměrnění rizika na přijatelnou úroveň.

¹⁴ **Prokázání shody** s bezpečnostními požadavky se řídí pravidly uvedenými v nařízení Komise (ES) č. 352/2009, přičemž subjekt pro posuzování posuzuje přístup k prokázání shody a samotné prokázání. Nepřiměřenost bezpečnostních opatření nebo nebezpečí zjištěná při prokazování shody vedou k novému posouzení a vyhodnocení rizik. Nová nebezpečí musí Navrhovatel zapsat do záznamu o nebezpečí nařízení Komise (ES) č. 352/2009, Příloha I, oddíl 4.

¹⁵ TÚDC využívá pro evidenci zpráv jedinečný systém číslování zpráv a jeden elektronický dokument zpráv, ve kterém se vede jejich evidence. Zprávy podepsané a rozeslané podle rozdělovníku zpráv, jsou archivované v archivu TÚDC (Olomouc, vyhotovení zprávy č. 3). U zpráv se kromě názvu a identifikačních údajů evidují tzv. příznaky, které mají sloužit k tzv. uplatnění principů adicionality, např. viz čl. 3.5. a 7 tohoto popisu. Pozn.: systém evidence příznaků je ke dni účinnosti tohoto popisu procesu ve fázi ověřování a za rozhodující budou považovány připomínky posuzovatelů a Drážního úřadu.

zpracovává Zprávu o nezávislém posouzení změn samostatně. Pověřený pracovník Subjektu pro posuzování, který proces posuzování řídil, zpracuje zprávu souhrnnou, která pokrývá posouzení veškerých změn navržených Navrhovatelem.

6. Ukončení procesu nezávislého posuzování změn

Proces řízení nezávislého posuzování změn je ukončen předáním Zprávy o nezávislém posuzování dle rozdělovníku zpráv, a to v případě, že se jedná o změny nevýznamné z hlediska bezpečnosti nebo pokud jsou pokryta Navrhovatelem veškerá rizika a Posuzovatel provedl a ve zprávě uvedl konstatování, že posouzením byla prokázána shoda s bezpečnostními požadavky. Proces nezávislého posuzování nesmí být ukončen v těchto případech:

- navrhovatel nepředložil potřebné náležitosti, tj. zejména dokumenty, které se týkají posuzované změny, prokázání shody s bezpečnostními požadavky, záznamů o identifikaci nebezpečí, procesů řízení rizik, včetně popisu organizace, jmen osob a funkcí odpovědných za řízení rizik, navržených opatření, apod.
- nebyla prokázána shoda s bezpečnostními požadavky
- navržená opatření k řízení a usměrňování rizik nebyla přijatelná
- vyhotovená zpráva o posouzení bezpečnosti, která slouží k vydání rozhodnutí DÚ neměla potřebné formální a/nebo věcné náležitosti
- nezávislý posuzovatel rozhodl o pokračování posuzování bezpečnosti např. s ohledem na adicionalitu posuzované změny (zejména s ohledem na případnou vazbu k dalším, již dříve realizovaným nebo navrhovaným změnám)

7. Oblasti změn, které posuzuje Technická ústředna dopravní cesty

TÚDC analyzuje a posuzuje pouze vybrané změny železničního systému, které se týkají:

- strukturálních subsystémů
- energetických zařízení
- zařízení určených pro řízení a zabezpečení traťové části

8. Oblasti změn, které neposuzuje Technická ústředna dopravní cesty

TÚDC neposuzuje organizační a ekonomické změny, které se týkají řízení státní organizace SŽDC.

9. Metody, které používá a posuzuje Technická ústředna dopravní cesty

TÚDC používá a posuzuje metody popsané v nařízení Komise (ES) č. 352/2009. Jedná se o metody, které se liší stupněm podrobnosti analýzy rizika a schopnosti kvantifikace míry rizika. Jde o dále uvedené kategorie metod.

10. Seznam procesních metod, které jsou ověřovány při posuzování bezpečnosti dle nařízení Komise (ES) č. 352/2009

TÚDC jako subjekt pro posuzování ověřuje pouze procesní metody a analyzuje bezpečnostní rizika, která je schopna analyzovat, popsat nebo kvantifikovat s ohledem na

- vybavení nezbytnými technickými prostředky
- kvalifikaci nezávislých posuzovatelů
- nezávislost TÚDC jako subjektu pro posuzování

Role v tomto procesu vykonávají pouze osoby ze seznamu zaměstnanců, které jsou jmenované ředitelem TÚDC.

TÚDC požádala DÚ o uznání způsobilosti pro posuzování dle níže uvedených metod.

10.1. Kodex správné praxe

Posuzovatel posoudí, zda Navrhovatel správně uplatnil metodu Kodexu správné praxe, zda předpokládaná nebezpečí jsou dostatečně usměrněna navrženým bezpečnostním opatřením a zda je u posuzovaného systému prokázána shoda s navrženým opatřením.

10.2. Srovnání s referenčním systémem

Posuzovatel posoudí, zda Navrhovatel správně použil metodu srovnání s referenčním systémem, zda předpokládaná nebezpečí jsou dostatečně usměrněna navrženým bezpečnostním opatřením a zda je u posuzovaného systému prokázána shoda s navrženým opatřením.

Referenční systém musí splňovat konkrétní předpoklady, které jsou uvedené v nařízení Komise (ES) č. 352/2009, např.:

- bylo již dříve prokázáno, že systém splňuje bezpečnostní podmínky
- že má podobné funkcionality a podobná rozhraní jako posuzovaný systém
- že se používá za obdobných provozních podmínek
- že se používá za obdobných environmentálních podmínek

Nelze-li prokázat stejnou úroveň bezpečnosti u posuzovaného systému jako u referenčního systému, je nutné vyžadovat zabezpečení přijatelnosti rizik pomocí dalších zásad.

10.3. Jednoznačný odhad rizik

Subjekt pro posuzování posuzuje pouze takové metody jednoznačného odhadu rizik, které je schopen posuzovat s ohledem na technické prostředky, kterými disponuje a s ohledem na kvalifikaci nezávislých posuzovatelů.

Subjekt pro posuzování současně posuzuje, zda uplatnění metody jednoznačného odhadu rizik je pro posouzení daného systému a jeho parametry vhodné. Výsledky použité metody musí být dostatečně přesné pro další rozhodování o bezpečnostních opatřeních. Rozsah posouzení může být omezen i případnými smluvními subdodávkami.

Za úplnost, rozsah a kvalitu nezávislého posouzení odpovídají osoby jmenované ředitelem TÚDC.

11. Seznam prostředků použitých při posuzování

11.1 Legislativní dokumenty, které souvisejí s posuzováním rizik

Tabulka č. 1

Poř. č	Název	Označení
1.	SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2004/49/ES ze dne 29. dubna 2004 o bezpečnosti železnic Společenství a o změně směrnice Rady 95/18/ES	2004/49/ES
2.	SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2008/57/ES ze dne 17. června 2008 o interoperabilitě železničního systému ve Společenství	2008/57/ES
3.	SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2008/110/ES ze dne 16. prosince 2008, kterou se mění směrnice 2004/49/ES	2008/110/ES
4.	SMĚRNICE KOMISE 2009/149/ES ze dne 27. listopadu 2009, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/49/ES	2009/149/ES
5.	NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 352/2009 ze dne 24. dubna 2009 o přijetí společné bezpečnostní metody pro hodnocení a posuzování rizik	352/2009/ES
6.	ROZHODNUTÍ KOMISE ze dne 19. července 2010 o společných bezpečnostních cílech podle článku 7 směrnice 2004/49/ES	2010/409/EU
7.	ROZHODNUTÍ KOMISE ze dne 5. června 2009 o přijetí společné bezpečnostní metody posuzování stupně dosažení bezpečnostních cílů podle článku 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/49/ES	2009/460/ES
8.	Průvodce pro uplatňování nařízení Komise o přijetí společné bezpečnostní metody pro hodnocení a posuzování rizik, jak je uvedeno v čl. 6 odst. 3 písm. a) směrnice o bezpečnosti železnic	ERA/GUI/01-2008/SAF
9.	Soubor příkladů posuzování rizik a některých nástrojů podporujících nařízení CSM	ERA/GUI/02-2008/SAF
10.	Safety management system	ERA – NSA Impact assessment 31/052007
11.	Národní bezpečnostní předpisy České republiky, dle aktuálního seznamu, předaného Komisí (ES), např. viz: http://www.ducr.cz/view.php?cisloclanku=2007010007	---
12.	Technické specifikace pro interoperabilitu (TSI)	---

11.2 Výčet normativních dokumentů souvisejících s řízením rizik

Tabulka č. 2

Poř. č.	Název	Označení
1.	Management rizik	TNI 01 350
2.	Management rizik - principy	ČSN ISO 31 000
3.	Management rizik – techniky posuzování rizik	ČSN EN 31 010
4.	Management spolehlivosti, část 3	ČSN IEC 300-3
5.	Posuzování shody – názvosloví a principy	ČSN ISO/IEC 17000

11.3 Výčet ostatních technických norem (pouze označení)

Pro posuzování jsou požadovány u jednotlivých posuzovatelů znalosti následujících ČSN nebo EN nebo ISO norem:

ČSN EN 50126, 50128, 50129, ČSN 33 1600, 33 2000-1-ed. 2, 34 1530, 34 2040, 34 2613, 34 2614, 34 2650, 73 2603, 73 6200, 73 6201:2008, 73 6203, 73 6223, 73 6220, 73 6360, 73 6380, 73 7500, 73 4959, 73 6310, 73 6320, ČSN ISO 12 480, ČSN EN 15 528 a dalších oborových nebo podnikových norem a předpisů (požadavky a seznamy viz SŽDC Zam1).

11.4. Výčet technických a organizačních prostředků

Nezávislí posuzovatelé mají pro potřebu zjištění technických parametrů a funkcionalit u infrastrukturních subsystémů k dispozici technicky vybavená a organizačně zajištěná střediska uvedená v následující tabulce:

Tabulka č. 3

Poř. č.	Název střediska	Poznámka
1.	Středisko diagnostiky pevných trakčních vedení	
2.	Středisko diagnostiky korozních vlivů	
3.	Středisko pro expertní činnost v energetice a elektrotechnice	
4.	Středisko zabezpečovací a automatizační techniky	
5.	Diagnostická laboratoř zabezpečovací techniky	
6.	Středisko telekomunikační a rádiové techniky	
7.	Laboratoř inteligentních systémů	
8.	Středisko dokumentace a systémové podpory	
9.	Středisko diagnostiky železničních tratí	
10.	Středisko jakosti použitých materiálů a přejímek prací	
11.	Středisko expertní činnosti traťového hospodářství	

Uvedená střediska jsou organizačně začleněna do struktury TÚDC a každý jednotlivý pracovník střediska má odpovídající odborné technické vzdělání, požadovanou kvalifikaci stanovenou předpisem SŽDC Zam1¹⁶, požadovanou praxi a odpovídající odborné zkoušky.

¹⁶ Požadovaná kvalifikace jmenovaných pracovníků je stanovena předpisem SŽDC Zam1 ze dne 30.06.2008 a změn tohoto předpisu ze dne 1.06.2010 a 1.05.2011. Tímto předpisem jsou stanoveny předpoklady pro požadovanou kvalifikaci, tj. požadavky na odborné a technické vzdělání, předchozí odborné zkoušky, požadované znalosti, znalosti platných zákonů, norem, předpisů, vyhlášek a nařízení vlády nebo ES. Kvalifikace se prokazuje zkouškami před zkušební komisí a je stanoven interval pro periodické zkoušky. S ohledem na aktuálnost platných zákonů, předpisů a norem podléhá tento předpis změnám.

12. Organizační začlenění subjektu pro posuzování a osoby vykonávající role v procesu posuzování

Subjekt pro posuzování provádí posuzování pro potřebu SŽDC a další osoby (externí subjekty). Subjekt pro posuzování se nepodílí žádným způsobem na návrhu, výrobě, výstavbě, uvádění na trh nebo údržbě posuzovaného systému. Toto plyne z řídicích dokumentů Správy železniční dopravní cesty i z organizačního začlenění subjektu pro posuzování a osob, které provádějí nezávislá posuzování a pověřená osoba toto deklaruje rovněž čestným prohlášením.

12.1. *Pověření na posuzování bezpečnostních rizik*

Posuzování bezpečnosti byla statutárním orgánem SŽDC s.o. pověřena Technická ústředna dopravní cesty (TÚDC). Ředitel TÚDC pověřil řízením procesů posuzování a prováděním nezávislého posuzování konkrétní pracovníky TÚDC.

12.2. *Jmenované osoby*

Jmenované osoby jsou osoby oprávněné vykonávat některé z procesních rolí, tj. podepisovat zprávy o nezávislém posouzení bezpečnosti, řídit procesy nezávislého posuzování a/nebo provádět nezávislá posuzování. Nezávislá posuzování mohou jmenované osoby provádět pouze u konkrétních a předem definovaných zařízení infrastruktury. Pracovníci odpovědní za posuzování mají řádné odborné a technické vzdělání, kvalifikaci, znalost požadavků na provádění posouzení, odpovídající zkušenosti a jsou schopni vyhotovit zprávy o posouzení bezpečnosti.

12.3. *Povinnost zachovávat mlčenlivost*

Jmenované osoby mají v pracovní smlouvě nebo jejím dodatku stanovenou povinnost zachovávat mlčenlivost.

12.4. *Pojištění odpovědnosti*

Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou poskytováním odborných služeb (dále jen „**pojištění profesní odpovědnosti**“) bylo uzavřeno na činnost pojištěného při hodnocení a posuzování rizik podle nařízení Komise (ES) č. 352/2009 ze dne 24. 4. 2009.

Závěr

V příspěvku jsou popsány konkrétní postupy posuzování změn na infrastrukturu železniční dopravní cesty, které používá TÚDC při nezávislém posuzování dle nařízení Komise (ES) č. 352/2009.

Použitá literatura:

[1] NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 352/2009 ze dne 24.4.2009 o přijetí společné bezpečnostní metody pro hodnocení a posuzování rizik.

[2] SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2004/49/ES ze dne 29.4.2004 o bezpečnosti železnic Společenství, o vydávání licencí železničním podnikům a o vydávání osvědčení o bezpečnosti (Směrnice o bezpečnosti železnic).

[3] VERSLYPE M.: Průvodce pro uplatňování nařízení Komise o přijetí společné bezpečnostní metody pro hodnocení a posuzování rizik. Evropská agentura pro železnice ERA, 2009. Značka v ERA: ERA/GUI/01-2008/SAF

Poděkování:

Děkuji panu Ing. Ladislavu Duškovi za celou řadu cenných připomínek a námětů nejen k tomuto příspěvku, ale zejména k procesu a postupům nezávislého posuzování.

Praha, říjen 2011

Lektoroval: Ing. Ladislav Dušek
VUZ, a.s.